

Мін'юст України нагадав бухгалтерам та керівникам їхню відповідальність за ведення бухгалтерського обліку у своєму листі від 08.08.2014 р. №416-0-2-14/82. Про межі повноважень, відповідальність та обов'язки посадових осіб поговоримо далі.

Згідно з частиною третьою статті 8 та частиною восьмою статті 9 [Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"](#) № 996-XIV

від 16.07.1999р.

відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше 3-х років, несе

власник

(власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

При цьому відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть **особи, які склали та підписали ці документи**

.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів №88 від 24.05.1995р. визначає, що:

*2.15. Первинні документи підлягають **обов'язковій перевірці** (в межах компетенції) **працівниками, які ведуть бухгалтерський облік***

, за формою і змістом, тобто перевіряється наявність у документі обов'язкових реквізитів та відповідність господарської операції чинному законодавству у сфері бухгалтерського обліку, логічна ув'язка окремих показників.

а також:

*2.16. У разі виявлення невідповідності первинного документа вимогам законодавства у сфері бухгалтерського обліку такі документи з письмовим обґрунтуванням **передаються керівнику підприємства**, установи. До окремого письмового рішення керівника такі документи не приймаються до виконання.*

Вважаємо, що навіть після одержання письмового розпорядження від керівника здійснювати господарську операцію, яка є незаконною, бухгалтер не повинен виконувати його, адже згідно частини 3 статті 24 [Кримінального кодексу України](#) (ККУ):

Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання.

Тобто відповідальність за злочинну операцію лежатиме не лише на тому, хто дав розпорядження її виконати, а й на тому, хто безпосередньо її виконував.

Натомість, якщо бухгалтер не виконав злочинне розпорядження, але і водночас не повідомив про таку операцію правоохоронні органи, це тягне за собою відповідальність щодо приховування злочину на підставі статті 396 ККУ.

Мін'юст наголошує, що відповідно до статті 19 Конституції України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. А також статтею 60 Конституції України встановлено, що ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає

юридична відповідальність.

*Олеся Галько, консультант з бухгалтерського обліку та оподаткування ТОВ
"Аудиторська компанія "Вектор аудиту"*